

158 749

QUÆSTIO MEDICA

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

MANE DISCUTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM

Die Jovis 4. Decembris.

M. CLAUDIO PUYLON,

DOCTORE MEDICO, PRÆSIDE.

An conformatio temperiei nota.

I.

MULTIS actionibus ut corpus sit idoneum, multis ex rebus atque diversis & contrariis constitui debet. At societatem inire quoniam non tam facile queunt, certo pondere atque actionis proportionem convenientem necesse est. Ubi sic se se reciproce ambiunt & retinent, tum completum naturæ opus, atque stabilita est temperies functionum omnium scaturigo. Res illæ commixtæ infinitis propè modis coalescunt, unde mira corporum, quæ mundum hunc ornant differentia. Quæ debetur temperies non in puncto consistit, sed latè vagatur intra præscriptos à natura fines, ut inter frigidissimum & calidissimum hominem multi interjaceant gradus. Hanc porro naturæ solertiam nemo est qui arte queat imitari; adeò rerum principia mortales latent! Pendent scilicet à tenuissimè minutis particulis sensum effugientibus, quæ ut confocientur, & locum & actionis frænum desiderant. Signa tamen sunt, quæ lampadem velut præferunt, atque animum modo præconcepta opinione liberum ducunt in cognitionem reconditæ temperiei, inter quæ non infimum locum obtinet conformatio, quæ vel aptam convenientemque partium structuram, vel à lege deficientem repræsentat.

CONFORMATIO, naturæ miraculum, actio est amplissima mundi constitutioni proportionem respondens; perdifficilis quidem & nequaquam satis adhuc explicata. Verum rite observato formationis initio, aptaque adhibita ratiocinatione, ingeniosa ratio reddi potest figuræ omnium membrorum, & eorumdem ad se se invicem situs. Ut enim semen quod variis & genere differentibus constat partibus, est idoneo loco conclusum, loci tepore fovetur, adeptoque motu membranis quasi crustis, quæ à crassioribus partibus pronascitur, obvolvitur, estque velut medium connexionis, communicationisque inter animal factum & animal futurum. Motus innati beneficio, partes congeneres in eundem convolant locum; duriores crassioresque in peripheriam amoveantur; subtiliores in bullam intus conspicuam, quæ est velut animalis centrum, unde vita, unde motus, præcipuæque actiones abeunt & secedunt. Bulla hæc ignis tota plena, de se semper aliquid amandat, semperque aliquid in locum cedentis reponit; quomodo venæ & arteriæ construuntur; sic motus reciprocos alternusque, conservat & adstruit. Si impediatur, vitium variè deturpat, pro vario impedimenti genere, si prorsus intercipiatur, mola fit, non homo; summus hic artifex nusquam aberrat, modò nihil in subiecto desideretur: partes solidæ lineis tantum distinctæ efformantur, prima hominis fundamenta, & velut basis; tunc nondum expressus homo, sed adumbratus, intra paucos dies blandiùs irruente sanguine, qui temperiem maximè finit, completus. Licet à semine temperiei initium desumendum sit, propterea quod majori caloris vi agitatum, aut frigoris inertia coercitum, major vel minor sit capacitas recipiendo sanguini.

III.

PRIMO sanguinis adlapsu concluditur temperies. Inania enim fibrarum componentium interstitia occupantur. Quod non temerè fit, sed pro ratione linearum solidatum, quæ partium rudimenta componunt, à quibus transmissus liquor pro necessitate retinetur, non de repente sanguis adfunditur, sensim stillat prout cor infans moderatur, præterquam in hepate, ubi primum & copiosè appellens, sistitur veluti coagulo constrictus. Ubi vel paululùm subsidit sanguis, membranam munietur, definiturque partium propria figura; quæ tamen à vicinis quandoque regitur, ut in hepate, pulmone, liene. Atque hæc forma velut ultima conformatio censi debet. Non omnes simul irrigantur, hepar primum; cor; postea pulmones, ultimò muscoli, non enim transvehitur sanguis, nisi plenis jam partibus in alias refluat. Iis omnibus purpureus color à sanguine imprimitur, alias nudæ, albæ forent. Ab eodem mollietates & laxitas, firmitas à semine, hinc cor & renes magis compacta, secus ac hepar. Administrato sanguine & ad naturæ regulam dispensato, necdum tamen totum negotium est confectum, nisi ab eodem igneum dicam corpus, quod mobilitate præstans, temperiei consentiat, in eandemque conspiret actionem, sejungatur. Ideo semper hospes, nusquam

exul in singulis locis commoratur. Cæterum à temperie partium dirigitur, & in eo si quæ sit differentia, tota à loco cui inservit, pendet. Adeo ut temperies ut & inconspicua structura, spirituum motionem certis modis distinguant, & ad nutritionis, propriæque actionis rationem impellant.

I V.

IN partium temperamento non ineptè aliquis constituitur ordo. Cor calidissimum omnium, jecur proximè sequitur, pulmo tertio loco ponendus. Quem locum occupent cæteræ vix est alicujus momenti; friger cerebrum ut & reliquæ glandulæ. Cutis medium inter extrema occupat, velut judex minimè fallax. A partibus principatum tenentibus, aliarum pendet temperies, quin etiam se se invicem contemperant, cor nempe justo calidius cerebrum aut hepar ad frigiditatem desciscencia commoderatur; si tantò magis frigent, quantò magis illud calet; ut e contrario exuperans frigidum, calidum flectit & consumit, dum ad æquæ actionis & passionis terminum perventum sit; sin minùs partes minis opportunè suo munere funguntur. Non cessat pugna calorem inter & frigus & se se invicem alstruunt & destruunt, ideo nullum temperamentum fixum, mutatur semper fluitque, etiam in utero, matris error in fortum transit, caracterem sanguis & spiritus important, in concluso homine velut in cerâ imprimitur. Unde signa dehonestantia; unde etiam prava temperies, parentis legitimâ vitâ emendatur, optima pessumdatur pravo vivendi genere. Hæc est efficacia matris nutrientis, hæcque imbecillitas inchoati hominis, qui alieno auxilio indiget. Fœtus ergo statim vitæ initio vicissitudines miserè patitur. Inde tamen discitur deperditam temperiem pedetentim restitui, usu, & consuetudine, modò labes leviter impressa fundum non immutavit. Propterea possunt quoque partes omnes frigore torpere, modò cor caloris scintillam quantumvis obscuram foveat, idoneus reddetur calor, ut videre ex hystericis mulieribus, & in iis qui gelu constricti & mortuis similes vitam resumunt in plagis ad septentriones. Idem judicandum de summo calore, qui accenso sanguine tollit quidem temperiem, sed non funditùs evertit, nisi fundamenta quasset.

V.

MA G N A itaque vis erit conformationis in designando temperamento: hanc sequere duxerit minimè mendax. Quadratum corpus calidi & frigidi commodè se se habentis argumentum est certissimum. Qui enim fieri posset ut tam venustâ figurâ containeretur corpus; nisi æqua velut lance ponderatæ se se frænarent qualitates? Amplum caput phlegmatis est indicium, unde etiam spirituum segnities, functionumque animalium inertia; illud idem partium consimilium sive glandularum humidiorum indolem testatur. Latum pectus, regnantis caloris nota ut & oblongi pedes manusque; oblongum quoque collum consequitur summam spirituum efficaciam, quam toti communem ostendit. In exiguis testiculis frigidi dominantis imperium agnoscitur, atque ea ratione im-

potentiæ jure merito accusantur. Vastum cor & protensum calidum quidem copiosum saltem initio denotat, postea imminuto calore domus est sine lare. Solidum hepar & expansum, humidissimam & moderatè calidam & propriam & totius corporis temperiem propter sanguinem plurimum quo componitur, & quem ubertim excipit commonstrat. Attamen cum vesiculæ felleæ capacitas est magna, siccitas significatur; quemadmodum lien amplius siccitatem & frigiditatem in toto arguit. Et enim nisi bile atroque succo multum scateret humorum moles, iis excipiendis minor locus videretur. Ossium temperies in omnibus eadem, conformatio diversa; licet ergo toti corpori dent figuram, materiæ copiam tantum, non affectionem demonstrant. Veruntamen pro ossium ratione reliquas partes efformatas esse non hariolamur, sed ratione concludimus. Quippe partes inter tam necessaria est connexio, ut quemadmodum architectus ex uno ædificij membro totum ordinem mentis acie videt, sic ex una corporis parte totius fabrica intelligitur.

Ergo conformatio temperiei nota.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Petrus Pourret.

M. Dionysius Dodart.

M. Ioannes Garbe.

M. Antonius de Catin.

M. Dionysius Puyson, Decanus.

M. Petrus de Mersens.

M. Carolus de Laval.

M. Ioannes Baptista de Revelois.

M. Ioannes Forestier.

Proponebat Lutetiæ ANTONIUS DE SAINT-YON,
Parisinus, A. R. S. H. MDCLXX.

PARISIIS,

Ex Typographiâ FRANCISCI MUGUET, Regis &
Illustrissimi Archiepiscopi Typographi,
viâ Citharæ.